

Становище
от
проф. Виолета Дечева, д.н. - НБУ
за дисертационния труд на
Антон Угринов
“Театралният актьор и новите технологии”
за присъждане на
образователната и научна степен „доктор”
в професионално направление
8.4. Театрално и филмово изкуство

Предмет на дисертационния труд на Антон Угринов е актьорската професия от гледна точка на промените, които настъпват в нея в резултат на навлизането на новите технологии в съвременното общество около и след 90-те години на миналия век. Практическата му работа като театрален режисьор и интересът му към методологиите, с които работи актьорът в съвременния театър, както и преподавателският му опит в НАТФИЗ “Кр. Сарафов”, логично го отвеждат към анализиране на промените настъпили в актьорската професия в началото на 21 век.

Тези промени разбира се са свързани с навлизането на новите технологии във всички сфери на човешкото съществуване през последните десетилетия. Изследванията на промените в социалния свят и в частност в сферата на изкуствата, която тук ни интересува, доведоха до въвеждането на понятията *дигитализация* и *медиализация* за целите на анализа. Точно тези две понятия са основно използвани в дисертацията от Угринов. От своя страна те могат да бъдат разбрани в дългата перспектива на протичането на процесите на модерността и глобализацията.

Антон Угринов си е поставил за задача да опише основните вектори на тези промени по отношение на мястото на актьора като креативна фигура в театралния спектакъл. Те го интересуват обаче и в един по-общ есеистично-културен план. Тоест от гледна точка на актьора като символна фигура в цялостния обществен ред. При описанията в тази втора перспектива идеята за анализ на промените в методологиите се отмества по-скоро в опит да се покаже исторически процесът на пресичане на тялото с машината. В неговото начало – за да назова само някои ключови сред тях - са идеите на Хайнрих фон Клайст за марионетния театър, а по-сетне поредицата от манифести, в която е този на Гордън Крейг за свръхмарионетката, за мерц-актьора на Курт Швитерс или за пропорционираната фигура на Оскар Шлемер в триадичния балет. Угринов не се спира на тях, но правилно се насочва към разглеждането на примери в работата на режисьори като Кшищоф Варликовски, Иво ван Хове, Франк Касторф, Хайнер Гьобелс и др. - знакови фигури в театъра през последните 30 години, - за да опише промените, настъпили във функциите на актьора в спектакъла. Това той прави във втората глава “От модернизъм към дигитален модернизъм”.

В изследването е ценна третата глава, в която Антон Угринов е включил примери от българския театрален опит. Има се предвид в нея театралната естетика на Стефан Москов, ТР “Сфумато” и на Явор Гърдев. В тази глава той коректно се позовава най-вече на съществуващите вече сериозни анализи и изследвания. Заедно с това използва и собствените си специални интервюта с режисьорите.

Намирам за плодотворно включването и позоваването на работата на Венелин Шурелов, която е фокусирана принципно върху изследването на феномена тяло-технологии-пространство. Защото

чрез това позоваване се въвежда жанрово, макар и опосредено, пърформансът в полето на изследването на Угринов.

Би било само от полза на изследването му едно по-специално и задълбочено вглеждане и анализ на фигурата на пърформъра, на “всекидневните специалисти” (Щефан Кеги) или на неактьора в театрални жанрове, които отдавна са извън понятийното поле на т.нар. театрален спектакъл.

Авторефератът е изготвен според изискванията. Той съдържа в началото задължителното представяне на целите и задачите на изследването, на обекта и предмета на работата. Изложено е съответно съдържанието на дисертационния труд и е представена всяка част. След заключението са описани приносите и е представена библиографската справка. Посочени са и публикацииите на Антон Угринов по темата на дисертацията.

Предвид всичко казано до тук, и предвид новостта на разработената тема за развитието на съвременното актьорско изкуство в България, препоръчвам да се присъди на Антон Угринов образователната и научна степен “доктор”.

18.06.2019

София